ସାରଳ କୁମାର

ବନାମ

ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଜାନୁଆରୀ 12, 1996

[ବି.ପି. ଜୀବନ ରେଡ୍ଡୀ ଏବଂ ଫୈଜାନ ଉଦ୍ଦୀନ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ହରିୟାଣା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ :

ଧାରା 37, 38 - ବୈଧତା - ଧାରା 38 ପୂର୍ବରୁ ନିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ରଦ୍ଦ କରିଦିଆଯାଇଛି - ଧାରା 37 ପୂର୍ବରୁ ବୈଧ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଛି - ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ - ଦସ୍ତାବିଜ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା, ଯଥା-ଚାଲାଣ, ନଗଦ ରସିଦ ଏବଂ ବିଲ୍ - ଯଦି ଚାଳକ/ବାହକ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରନ୍ତି ଯେ ସେ ଉକ୍ତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡିକ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ତେବେ ଅଧିକାରୀ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ବାଧ କରିବେ ନାହିଁ - ତେବେ ଦାଖଲ ପାଇଁ ମାଲବାହୀ ନଥି କିମ୍ବା ଟ୍ରିପସିଟ୍ କିମ୍ବା ଲଗ୍ ବୁକ୍ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଏବଂ ଏହାକୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ, କାନପୁର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, **[1995] Suppl. (1) S.C.C. 410, ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା ।**

ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ସନ୍ତ ଲାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, **(1993) 91 S.T.C. 321 ଏବଂ** *ଡେଲାଇଟ୍ କ୍ୟାରିଅର୍ସ (ପଞ୍ଜିକୃତ) ବନାମ ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ,* **(1990) 77 S.T.C. 170, ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିଲା ।**

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2122/1996 ।

C.W.P., ସଂଖ୍ୟା 2674/1983 ରେ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ତା 12.8.94 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ହରିଶ ଏନ୍. ସାଲଭେ, ସୁଶ୍ରୀ ରଚନା ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ରାଣୀ ଛାବ୍ରା ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଶ୍ରୀ ନିଶା ବାଗ୍ଚି ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ଇନ୍ଦୁ ମାଲହୋତ୍ରା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଆମେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଛୁ । ଏହି ଆବେଦନ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଂଶିକ ଭାବରେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେବାର ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ । ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକାରୀ ହରିୟାଣା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 37 ଏବଂ 38 ର ବୈଧତାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧାରା 38 ସମ୍ପର୍କରେ, ଏହାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା *ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ସଚ୍ଚ ଲାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ,* (1993) 91 S.T.C. 321 ରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 38 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଉ କିଛି କହିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

ଅଧିନିୟମର ଧାରା 37କୁ ଆସିଲେ, *ଡିଲାଇଟ କ୍ୟାରିଅର୍ସ (ପଞ୍ଜୀକୃତ) ବନାମ ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ,* (1990) 77 S.T.C. 170 ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାର ବୈଧତାକୁ ବଜାୟ ରଖିଥିଲେ । ତେଣୁ ଧାରା 37ର ବୈଧତା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଆଉ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ତେବେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ହରିଶ ଏନ୍. ସାଲଭେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଧାରା 37ର ଉପଧାରା (2) ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କେତେକ ଦସ୍ତାବିଜ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ କଷ୍ଟକର ହୋଇପାରେ । ଆମେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିପାରିବା, ଧାରା 37 (2) ନିମ୍ନରେ ପଢାଯାଇଛି :

> "ମାଲ ପରିବହନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାମଗ୍ରୀ ପରିବହନ ସମୟରେ, ମାଲିକ କିମ୍ବା ସାମଗ୍ରୀ ପରିବହନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ସହିତ ଏକ ସାମଗ୍ରୀ ପରିବହନକାରୀ ନଥି, ଏକ ଟ୍ରିପ୍ ସିଟ୍ କିମ୍ବା ଲଗ୍-ବୁକ୍ (ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚାଲାଣ କିମ୍ବା ନଗଦ ରସିଦ କିମ୍ବା ବିଲ୍ ସହିତ) ବହନ କରିବେ, ଯାହା ବାଣିଜ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ପରିବହନକାରୀ ସାମଗ୍ରୀରେ ବହନ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହାକୁ ଏକ ତନଖି ଫାଟକ କିମ୍ବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ବିଭାଗର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ ଯିଏ ସହାୟକ ଉତ୍ପାଦ ଏବଂ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାହ୍ୟା କିମ୍ବା ଏହିପରି ପଦବୀରୁ କମ୍ ହୋଇନଥିବେ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରନ୍ତି, ଏପରି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ସାମଗ୍ରୀ ପରିବହନକାରୀଙ୍କୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବେ।"

ଏହି ଉପଧାରାର ପଠନରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଏହି ଉପଧାରାରେ ଦୁଇଟି ଦସ୍ତାବିଜକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଦସ୍ତାବିଜର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ହେଉଛି ସାମଗ୍ରୀ ପରିବହନ ନଥି, ଟ୍ରିପ ସିଟ୍ ଏବଂ ଲଗ୍ ବୁକ୍ । ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଏହି ତିନୋଟି ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ । ଏହି ଉପଧାରା ଆହୁରି ଆଗକୁ ବଢ଼ିଛି ଏବଂ କହୁଛି ଯେ ଉକ୍ତ ତିନୋଟି ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ "ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଚାଲାଣ କିମ୍ବା ନଗଦ ସ୍ମାରକପତ୍ର କିମ୍ବା ବିଲ୍ ସହିତ" ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହି ତିନୋଟି ଦସ୍ତାବିଜ, ଯଥା, ଚାଲାଣ, ନଗଦ ସ୍ମାରକପତ୍ର ଏବଂ ବିଲକୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଦସ୍ତାବିଜ କୁହାଯାଇପାରେ । ଏହି ତିନୋଟି ଦସ୍ତାବିଜ ପୁନର୍ବାର ବିକଳ୍ପ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ

କରାଯାଇଛି, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଏହି ତିନୋଟି ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ ଦସ୍ତାବିଜ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରିବ । ସଂକ୍ଷେପରେ, ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରୁ ଗୋଟିଏ ଦସ୍ତାବିଜ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରୁ ଗୋଟିଏ ଦସ୍ତାବିଜ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଏହା ଉପ-ଧାରା (2) ର ଆବଶ୍ୟକତା ସହିତ ଯଥେଷ୍ଟ ଅନୁପାଳନ ହେବ । ତଥାପି, ଶ୍ରୀ ସାଲଭେ, ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ ସାମଗ୍ରୀର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି/ଚାଳକ/କିମ୍ବା ସାମଗ୍ରୀ ପରିବହନକାରୀର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ, ଅର୍ଥାତ୍, ଚାଲାଣ (ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ) କିମ୍ବା ନଗଦ ସ୍ମାରକପତ୍ର କିମ୍ବା ବିଲ୍ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାର ସ୍ଥିତିରେ ନଥାଇପାରନ୍ତି । ଏହା ସହିତ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଯେ ଉକ୍ତ ତିନୋଟି ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟିକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଯଦି ଅଧିକାରୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଉକ୍ତ ତିନୋଟି ଦସ୍ତାବିଜ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ, ଯଥା, ଚଲାଣ, ନଗଦ ସ୍ମାରକପତ୍ର କିମ୍ବା ବିଲ୍ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ବାଧ କରିବେ ନାହିଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ସାମଗ୍ରୀ ପରିବହନକାରୀ ନଥି କିମ୍ବା ଟ୍ରିପ ସିଟ୍ କିମ୍ବା ଲଗ୍ ବୁକ୍ ର ଉପସ୍ଥାପନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ସେଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ ଏବଂ ଏହାକୁ ବାଦ୍ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲାର ଯାଞ୍ଚ କରିପାରିବେ । *ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଦିଗରେ ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିକାରୀ, କାନପୁର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ,* [1995] Suppl 1 S.C.C. 410 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏଠାରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ । ଉପରୋକ୍ତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନଟିର ଫଏସଲା କରାଯାଇଛି । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଜି.ଏନ୍. ଆବେଦନଟିର ଫଏସଲା ହେଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

<u>ଭାଷାନ୍ତର :</u>
ରଶ୍ମିତା ମୁର୍ମୁ ,
ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ , କଟକ ।